

Parādu ārpustiesas atgūšana

Publicēts: 04.11.2020.

Parādu ārpustiesas atgūšana

Ārpustiesas parāda atgūšanas likuma regulējums

2012.gada 8.novembrī Saeima pieņēma un 2012.gada 11.decembrī stājās spēkā [Parādu ārpustiesas atgūšanas likums](#) (turpmāk – PĀAL), kas reglamentē kārtību, kādā tiek veikta ārpustiesas parāda atgūšana no fiziskām personām, kā arī nosaka kreditora un parāda atgūšanas pakalpojumu sniedzēja tiesības un pienākumus parāda atgūšanas jomā, lai nodrošinātu taisnīgu, samērīgu un saprātīgu parāda atgūšanu, lai veicinātu parādu labprātīgu atmaksu, kā arī, lai sekmētu iespēju trešajām personām novērtēt fiziskās personas uzņemto maksājumu saistību izpildi.

Līdz ar PĀAL spēkā stāšanos ir paredzētas noteiktas prasības parāda atgūšanas procesā, kas jāievēro gan kreditoram, gan parāda ārpustiesas pakalpojumu sniedzējam, proti:

Parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs kreditora vārdā vai uzdevumā atgūt parādu, ja ir reģistrējies kā komersants vai profesionālās darbības veicējs un saņēmis speciālo atļauju (licenci) parāda atgūšanai.

Parāda atgūšanas izdevumiem jābūt samērīgiem un objektīvi pamatotiem. Par samērīgiem uzskatāmi parāda atgūšanas izdevumi, kas atbilst [Ministru kabineta noteiktajam parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamam apmēram](#) (izņemot tos izdevumus, kurus Ministru kabinets atzinis par neatlīdzināmiem).

Kreditors vai parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs, uzsākot parāda atgūšanu, rakstveidā paziņo parādniekam par parāda esamību un aicina labprātīgi izpildīt kavētās maksājuma saistības.

Parādniekam nosūtītajā paziņojumā jāiekļauj PĀAL 7.panta pirmajā punktā minētā informācija, t.sk. informācija par iespēju izteikt pamatotus rakstveida iebildumus pret parāda esamību, tā apmēru un samaksas termiņu, paredzot, ka iebildumu izteikšanai tiek atvēlēta ne mazāk kā 21 diena no paziņojuma saņemšanas dienas.

Parādnieka iebildumu izteikšanai noteiktajā termiņā kreditors un parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs nedrīkst veikt parāda atgūšanas darbības (iekļaut parādvēstures datubāzē informāciju par parādnieku un tā parādu, veikt darbības, kas palielina parāda atgūšanas izdevumus, u.c.), kas parādniekam var radīt nelabvēlīgas sekas.

Saskarsmē ar trešajām personām kreditors un parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs nav tiesīgs bez parādnieka piekrišanas izpaust informāciju par parādnieku.

Saskarsmē ar parādnieku ir aizliegts - izmantot agresīvas saskarsmes formas, sazināties ar parādnieku viņa cieņu un godu aizskarošā formā, apmeklēt parādnieku viņa darbavietā, darbu veikšanas vietā vai dzīvesvietā bez parādnieka iepriekšējas piekrišanas, sniegt nepatiesu vai maldinošu informāciju par parāda nemaksāšanas sekām.

Saziņa ir uzskatāma par nesamērīgu - ja tā notiek svētdienās vai likumā noteiktajās svētku dienās; laikā no pulksten 21.00 līdz 8.00 vai bez parādnieka iepriekšējas piekrišanas laikā no pulksten 21.00 līdz 23.00; apgrūtina parādnieka spēju izmantot ikdienas saziņai attiecīgus elektronisko sakaru līdzekļus.

Informāciju par parādnieku un tā parādu iekļauj parādvēstures datubāzē, ja ievēroti visi šādi nosacījumi- darījumā vai tiesību aktā noteiktais maksājuma saistību izpildes kavējums ir ilgāks par 60 dienām; ir iestājies parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēja paziņojumā noteiktais parādnieka iebildumu izteikšanas termiņš un parādnieks šajā termiņā nav samaksājis parādu.

Parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējs rakstveidā paziņo parādniekam par informācijas iekļaušanu parādvēstures datubāzē. Tajā iekļauto informāciju dara pieejamu trešajām personām ne agrāk kā 30 dienas pēc paziņojuma nosūtīšanas parādniekam.

Informācija parādvēstures datubāzē tiek glabāta trīs gadus no parāda samaksas dienas vai saistību izpildes dzēšanas dienas likumā noteiktajā kārtībā. Ja parāds netiek samaksāts, informāciju par parādnieka parādu glabā parādvēstures datubāzē līdz prasījuma tiesību noilguma izbeigšanās dienai.

Saskaņā ar pieņemto PĀAL, lai uzlabotu un pilnveidotu patērētāju tiesības un aizsardzības mehānismus ārpustiesas parādu atgūšanas jomā, kā arī pārraudzītu tirgus dalībniekus, kas sniedz pakalpojumus šajā jomā, 2013.gada 29.janvārī pieņemti un 2013.gada 1.februārī stājas spēkā jauni [Ministru kabineta noteikumi Nr.61 „Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pielaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi”](#) (turpmāk – Noteikumi Nr.61) un [Ministru kabineta noteikumi Nr.64 „Parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēju licencēšanas kārtība”](#) (turpmāk – Noteikumi Nr.64).

Noteikumi Nr.64 paredz, ka:

parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējiem līdz 2013.gada 1.maijam ir jāsaņem speciālā atļauja (licence) parādu atgūšanai. Licenci varēs saņemt gan fiziska, gan juridiska persona, kas savas profesionālās vai komercdarbības ietvaros vēlēties sniegt parāda atgūšanas pakalpojumu. Licenci parāda atgūšanas pakalpojumu sniegšanai izsniedz PTAC uz trīs gadiem ar iespēju to pārreģistrēt.

licence tiks izsniegta uz trīs gadiem un valsts nodevas apmērs par licences izsniegšanu ir 3555 euro, savukārt valsts nodeva licences pārreģistrācijai ir 1420 euro.

PTAC ir tiesības pieprasīt un saņemt informāciju no parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēja, kā arī veikt nepieciešamās pārbaudes, lai pārliecinātos par parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēja darbības atbilstību Noteikumiem Nr.64. PTAC ir tiesības licences darbību apturēt vai anulēt. Ja parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam licence ir anulēta, iesniegumu jaunas licences saņemšanai tas drīkst iesniegt ne agrāk kā trīs gadus pēc lēmuma pieņemšanas par licences anulēšanu dienas, izņemot, ja licence anulēta pēc paša parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēja lūguma.

Lai pagarinātu speciālās atļaujas (licences) termiņu parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam, ne agrāk kā četrus mēnešus, bet ne vēlāk kā divus mēnešus pirms speciālās atļaujas (licences) derīguma termiņa beigām, ir jāiesniedz PTAC pārreģistrācijas iesniegums ar tam pievienojamajiem dokumentiem.

Noteikumi Nr.61, paredz, ka:

ārpustiesas parāda piedziņas pakalpojuma sniedzējs drīkst prasīt kompensēt izdevumus, kas saistīti ar parāda atgūšanu, taču tie kopumā nevar pārsniegt 17,00 euro. Proti:

- par rakstiska paziņojuma sagatavošanu un nosūtīšanu parādniekam, kurā sniegta informācija par parāda esību un aicinājums labprātīgi izpildīt kavētās maksājuma saistības, un par nepieciešamajām darbībām parādnieka faktiskās kontaktinformācijas noskaidrošanai, ja parādnieks nav sasniedzams, kopā ne vairāk kā 7,00 euro;
- par citām parāda atgūšanai papildus veiktajām darbībām – kopā ne vairāk kā 10,00 euro parāda atgūšanas procesā, līdz parādnieks izpildījis maksājuma saistības pret parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzēju vai kreditoru.

---

99 *ievērot! No 2013. gada 1. maija ārpustiesas parāda atgūšanas pakalpojumu sniedzējs ir tiesīgs kreditora vārdā vai uzdevumā atgūt parādu, ja ir reģistrējies kā komersants vai profesionālās darbības veicējs un saņēmis speciālo atļauju (licenci) parāda atgūšanai.*

<https://www.ptac.gov.lv/lv/paradu-arpustiesas-atgusana>